

# ERDÉLYI GAZDA

## AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 firtal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

### KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendők. A hirdetői díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

**Tartalom:** Közgyűlési meghívó. -- Erdélyi gazd. egyletünk a budapesti kiállításon. -- A gyomok irtásáról és a gabona megdőléséről. R. J. -- A méhek tavaszi kezelése. Albu József. -- Egyleti mozgalmak: Vál ül. febr. 9-én. -- Egyveleg: Személyi hírek. Értesítés vetőborsó ügyében. Szolnok-dobokai gazd. egylet gyűlése. Nagy-enyedi gyümölcsészeti egylet közgyűlése. Kibérelt tenyészmenek. Eladó vetőmagvak. Itatás ideje. -- Üzleti heti szemle. -- Piaczi árak. -- Hirdetések.

### MEGHIVÁS.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését, **1885. mártius hó 29-én** azaz **Virág vasárnapján délelőtt 10 órakor** fogja a városház nagytermében megtartani, miről az egylet helyi lakó és vidéki t. tagjai azon kéréssel értesítettnek, miszerint a kijelölt helyen és időben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

#### Közgyűlési napirend:

1. Megnyitó beszéd, tartja egyleti elnök báró Kemény Gábor.
2. Alelnök báró Bánffy Ádám feldiszítése a vaskorona-renddel.
- \* \* \*
3. Titkári jelentés az 1884-ik évi egyleti működésről.
4. Pénztári jelentés az 1884-ik évi zárszámadról, ezzel kapcsolatosan
5. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1885-ik évi költségvetés megállapítása.
6. Jelentés az állatkiállítási szakosztály 1884-ik évi működéséről.
7. Indítvány a korcsmajog védelme érdekében, beadja alelnök Szabó József.
8. Netáni indítványok.

9. Egy elnök, három alelnök és huszonnégy igazgató választmányi tagnak megválasztása.

10. Ülés bezárta.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvártt, 1885. martius hó 16-án tartott üléséből.

**Szabó József**,  
egyleti alelnök.  
**Gamauf Vilmos**,  
egyleti titkár.

### Erdélyi gazdasági egyletünk a budapesti kiállításon.

(E. T.) „Erdélyi gazdasági egylet, Kolozsvár, collectiv kiállítás” czimet viseli homlokán azon 34 negyedréti lapra terjedő füzet, mely az említett társulatnak Budapesten bemutatandó tárgyait sorolja fel — és ha csak a terjedelemtől volna szó, a mai mostoha viszonyok között evvel a képvisellel minden esetre nagyon is meg lehetnénk elégedve, mert szám szerint az eredmény kétségkívül megfelelő.

De előttünk első sorban nem az a fontos, be van-e jölröszul töltve az a hely, mely e célra kijelölve lett; hanem az, sikerült-e az erdélyi részek mezőgazdasági állapotainak hü képét adni? más szóval meg van-e a collectivitásnak főfeltétele: a rendszeresség?

Sajnálattal bár, de egész nyíltan valljuk be, hogy e kérdésre „nem”-mel kell felelőnk; mert az intézőknek azon üdvös szándéka, hogy hazarészünk minden megyéje, minden termelő vidéke a maga sajátos terményeivel lehetőleg feltüntetve legyen, teljességgel nem sikerült és így tárlatunk nem a rendszeres arányosságot, hanem a véletlen tömörülést jelképezi a

szerint, a mint itt-ott egyesek buzgósága vagy — indolentiája az eredményt befolyásolta.

A silány termés, a pénz szűke, az apró félreértések és a nagy aprehenziók sokat magyaráznak, de semmit sem mentenek; — dictióban, pohár mellett magyra gyünk vele, hogy a „magyarországiak“ mindig csak lenéznek! De midőn kínálva kínálják a kedvező alkalmat, midőn mi is megmutathatók, hogy „vagyunk“; — akkor cserben hagyjuk az önzetlenül fáradozókat és „a régi tevékenységet“, t. i. a szidást újból kezdjük . . .

De hagyjuk a keserű reflexiókat, hiszen mindez ma már nem segít semmit; keressünk bufelejtőt azon olcsó vigaszban, hogy „no majd máskor másként lesz“ és térjünk át minden további commentár nélkül a részletes katalógus tárgyi-lagos ismertetésére.

Az erdélyi gazd. egyesület kiállítványai két épületben lesznek elhelyezve, a mezőgazdasági csarnokban és a szeszes italok pavillonjában; a kiállítók és tárgyak statistikáját a következő sommás kimutatás sorolja fel:

| I. csoport: Mezőgazdaság és mező- |                                    |              |             |
|-----------------------------------|------------------------------------|--------------|-------------|
|                                   | gazdasági szakoktatás              | 136 kiállító | 704 számmal |
| II. „                             | Kertészet és szőlészet             | 12 „         | 20 „        |
| IV. „                             | Állati termények, gyapju, méhészet | 16 „         | 20 „        |
|                                   |                                    | 17 „         | 63 „        |
| IX. „                             | Bor, pezsgő, pálinka               | 79 „         | 247 „       |

Összesen 250 kiállító 1054 számmal

Sietünk azonban megjegyezni, hogy a tárgyak mennyisége sokkalta nagyobb, mint az itt felsorolt számoké; mert egy-egy szám néha több darabból, sőt egész gyűjteményből áll.

Lássuk már most a csoportokat egyenként!

A „Mezőgazdaság és mezőgazdasági szakoktatás“-nál az első helyet a házigazdaként szereplő erdélyi gazd. egyesület foglalja el. Kiállítványa ugyan csak 9 számra terjed; de az egész collectiónak legfontosabb és legtanúságosabb részét tünteti fel a 20 lapra terjedő kulturat-laszban, melynek beható ismertetését egy későbbi, külön cikknek tartjuk fenn. Be lesz mutatva a köztelek és szőlő térképe, az egyesület lapja és más kiadványai, az erdélyi ősz almák színes képei magyarázó szöveggel, vagy 15—20 faj pinczében konzervált friss gyümölcs és végre a faiskolai kezelés vadon-czokban és nemes csemetékben. Ezután B á r ó B á n f f y Á d á m következik, ki igen helyesen választói gazdaságának rövid leírását adja, mielőtt 316 számból álló terményeit elősorolná; e gazdag collectióban burgonya, gazdasági, konyhakerti, fa- és cserje magvak; diszfenyők és csemeték vannak képviselve. Utánna betűrendben nyílik meg a kiállítók diszes sora, mindegyiknél feltüntetve, hogy melyik gazdasági egyesülethez tartozik, azután a termelés helye, termény neve, talajminőség, évi vetés, múlt évi átlagos termés és a termény sulya. Ki e névsort figyelemmel állapozza, mint az egyszeri tanár: „sokakat fog látni, a kik nincsenek itt“; hogy miért? azt e sorok elején igyekeztünk megfejtetni. Örömmel tapasztaljuk, hogy Alsófehérmegye derék gazd. egyesületének neve legtöbbször fordul elő, továbbá Csik-, helylyel közel Hunyad- és Maros-

Torda; tetemesebben Torda-Aranyos és Udvarhely. Az erdélyi gazd. egyesület látszólag kis számban lép fel, mi egy részt onnan származik, hogy több tag az illető megyei egyesület listájában szerepel. —

A „Kertészet és szőlészet“ csoportjában az elsőség a nők, kik befőtteikkel édesítik meg a tárlatot; de van itt jelentékenyebb tárgy is, például Gróf Lajosnak, Paget János gépészenek szőlőüző gépe; mindennekfelett azonban jeles szőlészünknek, a torda-aranyosi gazd. egyesület érdemes titkárának dr. Wolff Gyulának példa nélkül álló szőlővelherbariuma, 205 iven ugyanynyi erdélyi és, magyar, francia, német, olasz, spanyol és görög fajt mutatván be. A levél a szőlőtő különböző részeiről van véve u. m. a gerezd környékéről, a szálvessző derekáról és a szálvessző hegyéről. —

Az „Állati termények“-nél „Gyapju“ alatt többnyire az erdélyi fehér és fekete parasztjuh egyszerű, de hasznos terméke szerepel, közel 80 bundával képviselvén az egyes válfajokat; az adatok kimerítőek, ugy a bunda és állatok sulyára, valamint a gyapju eladási árára vonatkozólag; miglen a „Méhészet“ alosztályát első sorban az „Erdélyi okszerű méhészegylet“ tagjai töltik be a legkülönfélébb kaptárokkal, eszközökkel, keretes és pergetett mézzel, méz-csemege és italokkal; kár, hogy itt semmiféle közelebbi leírást nem találunk.

Venio nunc ad fortissimum: a bor csoportjához! Múlt évi terményeinkkel alig fogunk valami nagy sikert arathatni, de a miben leginkább bizhatunk: az a bor! Kis- és Nagy-Küküllő ugyan igen gyéren van képviselve, de annál inkább szerepel a Maros, a mennyiben az összes bornak közel felét Alsó-Fehérmegye küldi be. Valamennyi kiállító fel volt szólítva, hogy a szőlő és sav meghatározásra szükséges csekély mennyiséget küldje be; kik ezt teljesítették, azoknak borfaja mellett e fontos adat fel van sorolva; azonkívül felvilágosítást nyerünk a szőlő fekvéséről, szüret idejéről, szőlőterületéről, az átlagos terméstről, a bor áráról és piacáról. Legtöbb fajjal vesznek részt: az erdélyi pincze-egylet, özvegy báró Kemény Istvánné, Paget János, gróf Teleki Domokos, gróf Teleki Károly, gróf Teleki Sámuel és Zeyk József. A szesz és savmeghatározásokat kiváló pontossággal Tubalajos kolozsmonostori vegytanár végezte, ki önzetlen közreműködésével az egyesület ismételt hálára kötelezte, azonkívül a tanár ur, mint halljuk 20 typicus borfajnak mennyileges analizisére is vállalkozott.

Ennyiből áll, mit az erdélyi gazdasági egyesület collectv kiállításáról így előlegesen a katalógus nyomán elmondhatunk és ha nem felel meg azon méltányos várakozásnak, melyet a nagymérvű agitáció megkezdésekor sok oldalról ahhoz kötöttek: a buzgó intézők találjanak meggyugvást azon felemelő öntudatban, hogy ők a legjobbat akarták.

### A gyomok irtásáról és a gabona megdőléséről.

Minden erősen eldudvásodott földön első dolga a gazdának a gyomok irtásában s védekezésében áll, mert mindaddig,

míg e dudvákat ki nem irtotta földjéről, azt addig nem használhatja teljes mérvben a kultiváló növények részére; mivel azok fölük a tápot, a világosságot elvonják s a nedvességet is megrabolják. S ha egyszer lábra kapott valamely gyom (vagy gyomok) bizonyos talajon az annyira elszaporodik, kivált rossz kultúra s vetésforgás mellett, hogy azután elsőrendű szerepet játszik azon a talajon s ha nem is szorítja ki egészen a kulturnövényt — mivel ennek háta megett a gazda áll — de elnyomja s fejlődésében visszatartja. Ezt tudva: hogy t. i. a termés mennyiségét s minőségét nagyon alászállítja, elkeveri, nem kollene-e más kultúrát kezdeni vagy más növényt termelni, vagy azokat más sorozatba következtetni egymás után?? — Vajjon ki gondolkozott közülünk e fölött? — Pedig megérdemelte volna.

Kezdjünk tehát irtóháborút a gyomok ellen.

1-ör. Ne vigyünk gyomos vetőmagot a földre, a hol rendesen úgy is hagyunk eleget. Tisztítsuk ki előbb jól a vetőmagot.

2-ör. Ne etessünk gyomos takarmányt, vagy ha ezt tesszük, a gyommagot meg kell előbb darálni.

3-ör. Szántsuk le sekélyen a tarlót, hogy kikelhessenek a gyomok mielőbb s azután szántsuk alá — zöldtrágyának.

4-er. Termeljünk a talajon sűrűn beárnyékoló takarmány-, fonal- és főképp kapásnövényeket.

5-ör. A vetéseket meg kell gyomlálni, irtsuk ki őket mielőtt magba mennének. Gyomlálni kell az ilyen elgazosodott szántóföldet is épp úgy, mint a kerteket.

Ezeket tehetjük ellenükben, de tegyük is, mert különben ők szivják el a talaj erejét s ők uralkodnak mi felettünk.

Ismerni kell e tekintetben a talajnak ősi természetét, melynél fogva az a vadon tenyésző növények iránt is irgalmas s azok szaporodásának csak úgy kedvez, mint a miveleti növényeknek, sőt a gyom igénytelenebb volta s szivós természeténél fogva, előbb felveszi a harcot a létért s tovább küzd, mint a tenyésztés kiválasztott nemes sarja s így aztán ha magokra hagynók őket — a szántóföld ölén — könnyen kárunkat vallanók, mert ők rossz adófizető polgárok s vándorzi-gányok mindenütt fellelik hazájokat s sátoztáborba szállanak — ellenünk. Némelyikkel ugyancsak meggyülik a gazdának baja, míg megfékezheti, kipusztíthatja. De ha akarja, előbb-utóbb sikerül neki. Mesterséges trágyafélékkel hiába akarunk ellenük hatni, az mit sem használ, a mi a gyomnak árt a talajban, az árt a miveleti növénynek s viszont a mi emezeknek kedvez, az a gyomok elszaporodását is előmozdítja.

Tűzzel, vassal kell pusztítani őket s azután mivel ők is a természet örök megdönthetlen törvényei alatt állanak, azon élet-tapasztalat dolgot tudva, hogy „a erősebb győz” igyekeznünk kell azon, hogy a kulturnövények akkorra megerősödjenek, mire a gyomok felvergődnek. Így aztán ők lesznek a gyengébbek s beárnyékolatván s fejlődésben tulszárnyaltatván, ha magot nem hozhatnak, végre is megkevesbednek s kipusztulnak, vagy a szél szárnyaira kerülnek s az elviszi őket másfelé, hol boldogabb tanyát találnak, mi pedig kapunk

helyettök másokat még rosszabbakat s félelmeteseket, értem itt az élősdit virágos és virágtalan növényeket: az arankát, üszögöt, rozsdát, burgonyavészt stb. Most vessük fel azon kérdést, mit tehetünk a gabona megdőlése ellen, mely ilyen nagy gabonatermelő államban, miot a miénk, nagy horderejű.

A gabona megdőléséről annyit irtak már értelmes gazdák, hogy talán feltehetnők, hogy e kérdéssel már mindenki tisztában van: pedig nem éppen úgy áll a dolog. Némelyek a gabonafélék megdőlését az időjárásnak tulajdonítják, mások okát a talajban, ismét mások a vetésben, trágyázásban stb. keresik; úgy, hogy alig tudunk eligazodni a sok ellenmondás között.

Kétségekivül legközelebbi oka: a vetések buja fejlődésében keresendő, mit azután számos körülmény mozdíthat elő; részint a sok televény (friss trágya) a talajban, részint a nedves időjárás, korai vetés stb.

E körülményeknek gyors fejlesztő hatását ismerve a kálászos növények szár és levélképződésére, elgondolhatjuk, hogy ama buja képződés (tultengés) gyengeséggel jár s visszahatása nem maradhat el a magvak kiképzésére.

A természetes fejlődésnek rendes útjától el kell tehát térni a növénynek, ha sok táplálékhoz jut, ha mohón veszi fel azokat, mert ez esetben nem képes a felvett anyagot úgy átalakítani, mint rendes körülmények közt. Köves, sziklás helyen meleg fekvés mellett, a gabonánövényeknek oly mérvű bokrosodása (sarjadzása), hogy az a magvak képződésére hátrányos legyen, nem következhetik be, a fentebbi okok folytán. Minél több sarjut hajt a gabona, annál előbb bekövetkezik. Az sem kívánatos tehát, hogy tulbokrosodjék, mert ez esetben nem kéme nyedhetik meg szára; hátráltatva lesz az érés s azután, ha már megdőlt, nem éri jól a világosság sem.

Tapasztalt gazdák a megdőlés ellen a következő szereket ajánlják:

1. Kerülni kell a közvetlen trágyázást alájok.
2. A gabona a trágyázás után második évben következék, valamely takarmánynövény, vagy repcze, dohány, vagy tengeri, répa stb. előzze meg.
3. Mélyebb szántás. Ezek az óvszerek.
4. Legeltetés, kaszálás vagy hengerezés, ha már a baj beköszöntött.

Ez utóbbi eljárás, t. i. a hengerezés, még új dolog nálunk, a francziáktól származik, czélja, hogy a bujalkodó növényt fejlődésében hátráltassuk, nagyon ajánlatik. Fődolog, hogy ez utóbbi ellenszereket a maga idejében alkalmazzuk, midőn még nem késő s így nem teszünk kárt a gabonában.

Némelyek ajánlják a megdőlés ellen a mélytrágyázást is.

Egy okkal több, hogy a talajt mélyen miveljük s hogy a takarmánynövények termelését felvegyük a forgóba.

## A méhek tavaszi kezelése.

Martius melegebb napjaival elüdvén földönknek a netán még visszamaradt fehér takaróját, új életre hívja a természetet. Meghallják ezt az eddig dermedt állapotban alvó és a munkát oly annyira sóvárgó legszorgalmasabb állatkái a természetnek: a méhek is, és felkelve alvó helyökről lakjok előtti vig zsongással áldják a mindenhatót, hogy őket az annyira óhajtott munkára felszólítsa.

Mihelyt a hőmérő higánya 8 r. fokon felül emelkedik kezdenek lakjokból egyenként kiszállingózni, mi később hatalmas előjátékká alakul a lak előtt. Minden egyes bogár háttal távozik először lakából, és mind nagyobb-nagyobb kört repülve hagyja azt el, megvizsgálván minden részét, hogy visszajövet felismerhesse. Az első kirepülés után tehát a lakot más helyre helyezni nem szabad, mert a méhek az első távozásoknál megjegyzett helyre fognak menni és lakjokat ott nem találva a széztüzlésnek lesznek kitéve.

Az első kirepüléskor tartsuk jól szemmel a családok tisztulási előjátékát, mert abból már tájékozva leszünk telepünk állapotáról. Ha valamelyik család az alkalmas idő daczára sem akarna előjátékra kirepülni, akkor azt egy párszori megkopogtatás, és annak eredménytelen maradása esetén a röplyukon való párszori beleheléssel bírjuk rá a kirepülésre.

Az oly család, mely hatalmas előjátékot csinálva minden keresgélés nélkül jön vissza lakába és összetömörülve csendes marad, teljesen rendben van; de a melyik előjátékánál keresgélve futkos ide és oda, sőt estére sem akar lecsendesedni, hanem lakából siránkozva futkos ki és be, azon család télen elhalt anyját keresi és siratja.

A mely család népe ezen első kirepülésekor laka környékét — de különösen röpdeszakját elcsunytja, — azon család vérhasban szenved és segítséget kíván. Az ilyeneknek el kell venni összes mézkészletét és helyébe tiszta egészséges mézet adni, mert legtöbbször a mézkészlete egészségtelen. Czélszerű a neki nyújtandó méz közé nagyon kevés sacicyl savat elegyíteni, mely e betegség gyógyítására a legjobb szer.

Már első kirepülések alkalmával megkezdik a munkát télen elhalt testvéreik kihordásával, mely munkát azonban csak a rendben levő családoknál tapasztaljuk, mert az anyátlanok anyátlanságuk tudatában semminemű munkához hozzá nem fognak, hanem csak később az esetleges áianya előállítás után. A méhész ilyenkor nagy szolgálatot tesz méhtörzseinek, ha a télen elhalt és fenéken levő holtakat egy kaparó segítségével eltávolítja, megkímélvén őket a felesleges munka végzésétől. Minden egyes törzsnél jól megvizsgálendő a kikapart szemét, hogy esetleg nem akadunk e holt anyára? mert az oly törzs okvetlen anyátlan és azonnali segítséget igényel.

Ha a tisztítással így készen vagyunk, hozzá kezdetünk a családok rendezéséhez, mely az esetleges gyengék egyesítése és anyátlanok meganyásításából áll. Az

anyátlanokat most igen könnyű meganyásítani, mert a nép, mely most még mindig anyátlanságát siratja, a beadott anyát szerfelett nagy örömmel fogadja el.

Megvizsgáljuk tehát családainkat, hogy melyik mennyi néppel rendelkezik, és közülök hány anyátlan. Ha anyátlanra akadunk akkor azt kiszedjük és a leggyengébb anyás törzshöz rakjuk be, mely egyesítésnél azonban mosuszt (pézsma) kell alkalmaznunk az egyszaguvá tétel végett. Kevés mosuszt teszünk mindkét család lakába egy reggelen, melyet estig ott tartva mindkettő annak szagát veszi fel és este egyesítve, a legbarátságosabban fogadják egymást.

Ha gyenge családainknak száma oly nagy, hogy azokat később a rendelkezésünk alatt álló erős családokból ezek meggyengítése nélkül fel nem erősíthetjük, azon esetben a gyengék számát egyesítések által csökkentve, oly családokká kell alakítani, hogy azok minden segítség nélkül képesek legyenek magukat a főhordás beálltáig telenépesíteni, mert ellenkező esetben haszon nélküli családok fognak maradni.

Ha családaink mind erősek és tartalék anyával rendelkezünk, akkor az anyátlanokat meganyásítjuk, mely műtét az anya és kísérőinek egyszerű odaadásából áll, mert most igen szívesen fogadják el. Tartalék anya hiányában az anyátlan családot bármelyik erőshöz is oda adhatjuk, de csak is a mosusz segélyével, mert most minden egyes dolgozó méh nagy segítség lévén az erős családot korábban segíti a rajzási állapothoz.

Az így rendbe hozott családokat többé háborgatnunk nem szabad, mert az ajtónyitogatásokkal szerfelett hátráltatjuk fejlődésüket. Minden ajtónyitás csökkenti a költőür melegét, a melyre pedig a fiasításnak vajmi uagy szüksége van. Tegyük tehát az ellenkezőt és a nyitogatások helyett inkább fokozzuk a meleget, kitömve tartván mindig a kaptár üres helyeit. Csak midőn 14 fokon felül emelkedik a hőmérő, szabad a családok általános átvizsgálását eszközölni. Ekkor már kiszedjük és apróról apróra vizsgáljuk: van-e tényleg anya, mennyi a nép és mézkészlet? és milyen az építmény? Az építmény tulvastagodott durva részeit, valamint a penészeseket eltávolítjuk, vagy ha lehet megtisztogatjuk és teljesen ép egészséges dolgozósejtű építményt hagyunk meg csak nekik. A régi fekete lépeket felújíthatjuk, kár azokat a czellák falainak elvastagodása miatt olvasztóba tenni, hanem vékony éles késsel a sejteket óvatosan a közfalig levágjuk és a közfalat visszatéve nekik kiujjítatjuk.

Ha esetleg esős hűvös napok jönnek, akkor gondozni kell a családokat, mert a már nagyra terjedt fiasítás sokat kíván, de a nép ki nem járhatván, nem hozhat eledelt, és ha általunk nem segítetik, az elpusztulásnak lehetnek kitéve. Megtörténik gyakran, hogy jó idő mellett sem kapnak elegendő tápot a legelőn és ilyenkor is segitenünk kell őket. Ez rendesen a gyümölcsfák elvirágzása után szokott beállani, a mikor a réti vi-

rágás nem követi a gyümölcs virágot, hanem néhány napi késéssel áll be. Ilyenkor a rajzási kedv elmulván a családok nem is rajznak, míg ha ezen napok alatt ápoltuk volna, a visszaeséstől megmentettük volna.

A családoknak csak akkor a költőtér hagyandó, mekkorát a nép belepni képes. A család növekedésével nagyítjuk a tért, de egy keretnél — két fél keret — többet egyszerre beadnunk nem szabad és azt is a költőir középebe, hol rohamosan építetik ki.

Kolozsvár.

Albu József.

## Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1885. február hó 9-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Páll Sándor, Tauffer Ferencz, Szenkovich Márton, Bodor Antal, Velits Károly, Filep István és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

32. A január hó 12-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Bodor Antal, Páll Sándor és Tauffer Ferencz tagtársak kéretnek fel.

33. Egyleti titkár jelentése szerint az 1884-iki ügyforgalom 2804. darabot tett — tudomásul szolgál.

34. Elnökség indítványozza, hogy az idei rendes közgyűlés, mely tisztujtással lesz összekötve, szokás szerint virágvasárnap, azaz martius hó 29-én tartassék meg — egyhangulag elfogadtatván elnök önmlga fel fog kéretni, hogy elnöki tisztét ez alkalommal gyakorolni kegyeskedjék. A zárszámadás és pénztár megvizsgálására, valamint a folyó évi költségvetés előterjesztésére Szabó József, Dávid Antal és Tóth Zsigmond tagtársak kéretnek fel, kikhez hivatalból a titkár is csatlakozik.

35—38. Dr. Berde Aron, Gáál Elek, Hutflész Károly és Szacsvay Sándor évdijas kötelezettségüket további hat évre megújítják — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvényeik a pénztárhoz tételnek át.

39. Egyleti titkár jelenti, hogy még 15 tag, kinek kötelezettsége deczember 31-ével lejárt, a kellő felkérés daczára eddig nem válaszolt — miután az idei tisztujtó közgyűlésre a tagok hiteles névsorát bemutatni kell, az illetők még egyszer határozott nyilatkozattételre kéretnek fel.

40. Mucsy József főhadnagy egyletünk évdijas tagjai közé belépni óhajt — örömmel fogadtatván, kötelezvénye a pénztárhoz tételnek át.

41. Gámán nyomda az „Erdélyi Gazda“ 1885-iki expedíciójára 100 frt. előleget kér — kifizetésre utalványoztatott.

43. M. kir. államvasutak igazgatósága 1021. sz. alatt e. titkárnak az évi szabadjegyet megküldi — örvendetes tudomásul szolgál.

44. Kolozsmonostori igazgatóság 18. sz. alatt a február 17. — martius 6-áig tartandó téli félévi vizsgákra hív meg — köszönettel fogadtatván, egyleti képviselőkül felkéretnek dr. Berde Aron, Bodor Antal, Nagy Lajos, Tauffer Ferencz és dr. Réthy Mór; szívesen fogadván a választmány más t. tagtársaknak csatlakozását is.

45. Ministerium 38851. sz. alatt a bécsi V-ik hízőkiállítás programját küldi meg — lapban kivonatolva közlendő.

46. Ministerium 59259. sz. a. a nyers sertésbőr értékesítése tárgyában adott szakvéleményeket közli — tudomásul szolgál.

47. Ministerium 60715. sz. a. a katonaság részére vásárlandó termények ügyében értesít — lapban közlendő.

48. Ministerium 2138. sz. a. a nagybani termelésre ajánlott fajokból ojtóvesszőket kér — az egyleti köztelekről rendelkezésre álló 10—12,000 drb. vessző 1 krajczár átlagos árban felajánlatott; miután pedig a fajok lajstroma, melyet a nmlgu ministerium leküldött, a legbosszantóbb sajtóhibáktól hemzseg, az elnökség kötelességének tartotta tiszteletteljes felkérésében constatalni, hogy egyletünk által a névsor teljesen correct lett felterjesztve.

49. Ministerium 3244. sz. a. tudatja, hogy a komlóügyben általunk kért intézkedések még függőben vannak — tudomásul szolgál.

50—56. Kolozs, Csik, Maros-Torda, Háromszék, Fogaras, Beszterce, Naszód és Alsó-Fehérmegyék közgazdasági előadói a komló-statistika ügyében válaszolnak — köszönettel fogadtatván, az adatok bejegyezve lettek.

57. Erdélyrészi okszerű méhész-egylet az eddigi támogatásért köszönetet mondva, azt jövőre is kikéri s évi jelentését beadja — köszönettel fogadtatván, az eddigi kedvezmények jövőre is fenntartandók lesznek.

58. Bécsi gazd. egylet február 25-én tartandó közgyűlésére hív meg — képviselőül dr. Lekisch Antal tagtárs kéretik fel.

59., 60. Steier gazd. egylet meghívója, melyet az elnök betegsége miatt időközben visszavont — tudomásul szolgál.

61. Szövetségbe lépett gazd. egylek végrehajtó bizottsága 95. sz. a. az országnak a földmívelési ministerium által szarvasmarhateenyésztési kerületekre osztása iránt véleményét kér — miután országárszünkre nézve a honi fajta lett megállapítva, ez egyhangu helyesléssel fogadtatott; de igazgató választmány éppen azért kötelességének tartja ugy a nmlgu ministerium, mint a szövetség előtt azon indokolt óhajának adni kifejezést, hogy a létesítendő kolozsi törzsgulya kizárólag erdélyrészi tenyészállatokból állíttassék össze.

62., 63. Torontáli gazd. egylet Hertelendy Gyula igazgató alelnök; nyitramegyei gazd. egylet pedig Barócz y László alelnök elhunytáról gyászjelentést küld — mindkét gyászeset sajnós tudomásul szolgál.

64. Országos iparos egylet belépésre szólít fel — tudomásul szolgál.

65. Kolozsvári tüzőtö-egylet 1884-ik évi jelentését küldi be — tudomásul szolgál.

66. Szávost Alfonz az importálandó árpák árát tudatja — lapban közölve lett.

67. Sinkó József levele börkenőcse tárgyában — tudomásul szolgál.

68. Országos kiállítási bizottság 8759. sz. a. részletes katalógus adataink betérjesztésére február hó 15-éig határidővel — köszönettel fogadtatott.

69. Országos kiállítási bizottság 9417. sz. a. a baromfi bejelentési határidőt ápril 6-áig meghosszabbítja — lapban közöletelt.

70., 71. E. titkár engedélyt kér arra, hogy a szolnok-dobokamegyei gazd. egyesület képviselőt az országos kiállításon elvállalhassa — az engedély egyhangulag és kész örömmel megadatott.

72. Egyesületi titkár jelenti, hogy az alsófehérmegyei gazd. egyesület collectiv kiállításunkhoz 146 gabonafélével és 100-nál több borral járul — örvendetes tudomásul szolgálván a t. egyesülethez a nagyszabású becses közreműködésért külön köszönőirat fog intézteni.

73., 74. Egyesületi titkár jelenti, hogy a választói kert és gazdaság kiállítványai 339 számot tesznek és három különböző csoportban 14 m. <sup>2</sup> tért foglalnak el — örvendetes tudomásul szolgálván igazgató választmány báró Bánffy Ádám alelnököknek jegyzőkönyvi elismerést szavaz.

75. Vályi Elek a közelebbi aratásból származó termékeivel kíván a kiállításban részt venni — miután a megnyitás már május 1-én történik, kívánsága nem teljesíthető.

76. Egyesületi titkár jelenti, hogy a maros-tordai gazd. egyesülettől minden ismételt felkérés dacára a bejelentési adatokat megkapni nem sikerült — sajnos tudomásul szolgálván a t. egyesület sürgöny útján kérik fel a bejelentéseknek azonnali szives beküldésére.

77. Egyesületi titkár bemutatja a cs. kir. katonai földrajzi intézetben készült 50 drb. térképblankettát, mely kártyapapírra igen szépen lehuzva 13 frt 8 krba került és egyszersmint előadja, hogy a kulturatlasz költségeiről egészen biztos számítást előterjeszteni ugyan nem tud, de annyit mondhat, hogy az 150 frtnál többre kerülni nem fog — helyeslő tudomásul szolgál.

78. Tauffer Ferencz indítványozza, hogy a választmány hasson oda, miszerint a tarlórépa minél nagyobb elterjedést nyerjen, a mi szerinte legözölszerűbben így történne, ha a tengeri közö második kapáláskor vetnék a répát — az indítvány helyesléssel fogadtatván, annak foganatosításáról igazgató választmány a maga idejében gondoskodni fog.

Hitelesítik:

Páll Sándor,  
Bodor Antal,  
Tauffer Ferencz.

Szabó József,  
egyesületi alelnök.  
Gamauf Vilmos,  
egyesületi titkár.

## EGYVELEG.

— Személyi hírek. A földmivelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister által az állandó közgazdasági tudósítói tiszttel megbízottak: Háromszékmegeye miklósvári járására nézve Benedek János, nagy-ajtai lakos; sepsisőly járására nézve Bodola Ferencz, fel-dobolyi lakos.

\* \* \*

— Értesítés vetőborsó ügyében. A nmlgu ministerium tudatta erdélyi gazd. egyesületünkkel, hogy a folyó évben teendő kísérletekre 100 kilo Victoria borsót rendel, mely legközelebb meg is fog érkezni. A borsó az egyesületi

t. tagtársak között jelentkezésük sorrendjében fog 5—10 kilós részletekben kiosztatni, mire nézve előjegyzéseket egyesületünk titkári hivatala fogad el. Kolozsvárt, 1885. martius hó 12-én. Elnöki megbízásból: Gamauf Vilmos, egyesületi titkár.

\* \* \*

— A szolnok-dobokai gazd. egyesület évi rendes közgyűlése f. hó 10-én tartatott meg. Elnök gr. Kornis Viktor a gyűlést egy talpraesett beszéddel megnyitván, titkár az 1884. évi működésről szóló jelentést olvassa fel, ezután a pénztári jelentés tárgyalatott, mely szerint volt bevétel a múlt évben 2702 frt 53 kr. és kiadás pedig 1756 frt 90 kr, bevételi többlet 945 frt 63 kr. Az összes vagyon tesz 4047 frt 32 kr. Megállapított továbbá az egyesület ez évi működési köre, minek kinyomása és szétküldése elhatározatott.

\* \* \*

— Nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület közgyűlése f. hó 1-én folyt le. Elnök az ülést megnyitván, titkár felolvassa az 1884. évi jelentést, melyből kiemeljük, hogy tartatott 6 választmányi és gyümölcs-ízlelő összejövetel. Tagok száma jelenleg a 100-at túlhaladja. Évi bevétel 1247 frt 66 kr, kiadás 1194 frt 6 kr.; az egyesület vagyona jelenleg 1300 frtra rug. Intézkedett a közgyűlés, hogy az országos kiállításra a batul és pónyik alma méltó bemutatásra találjon. Választásra kerülén a sor, megválasztott tiszteletbeli taggá: Morágyi István vinczellér-képezdei igazgató; alelnökök: id. Zeyk Károly; alelnököknek: Csató János és dr. Magyar Károly; titkárnak: Benedek Gábor; pénztárnoknak: dr. Winkler Albert; gazdának: Dezső Zsigmond és továbbá 17 választmányi tag.

\* \* \*

— Kibérelt tenyészmének az erdélyi országrészben. A földmivelési ministerium által közölt hivatalos kimutatás szerint ismert lötenyésztőink közül az 1885-iki idényre a következők béreltek állami méneket: Tolnay Reginald Folyfalván „Miklós“ nevű angol telivért; gróf Bédy Kálmán Báldon „Bois Roussel“ angol mént; Miksa Imre Hadréven „Furioso“ angol mént; báró Bánffy Zoltán Beresztelkén „Ostreger“ Noninus mént; báró Jósika Andor Gyéres-Szent-Királyon „Amati-Gidran“ mént; gróf Lázár Jenő Megyesfalván „Lehetetlen“ nevű angol telivért; báró Bornemisza Andor Abafáján „Amurath Bairaclar“ arabs telivért; Gáál Gyula Magyar-Kályán „Vezér“ angol mént és báró Wesselényi Ferencz Drágon „Old England“ angol telivér mént.

\* \* \*

— Eladó vetőmagvak. A földmivelési ministerium telepein a múlt évben termelt következő vetőmagfélék és burgonyafajták rendelkezésre állnak az alább jegyzett áron: 1. Champlain tavaszi buza, métermázsája 9 frt. 2. Chevalier-árpa, métermázsája 9 frt. 3. Oregon-árpa, métermázsája 9 frt. 4. Kubai-zab, métermázsája 6 frt 50 kr, mindezek a kolozsmonostori gazd. tanintézetnél. 5. Székely tengeri, métermázsája 6 frt a tordai állami bikanevelő telepnél; „Bodza“ tengeri, métermázsája 5 frt, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél és

a tordai bikanevelő telepnél. Továbbá a kolozsmonostori gazd. tanintézetnél métermázsánként 8 frt árban következő burgonyafajták bocsáttatnak eladásra: 1. Champion; 2. Early Kallas; 3. Early Rose (korai rózsza); 4. Bouchée magouera; 5. Snowflake; 6. Consolation; 7. Willard.

Ezen jobbára eredeti magból termelt vetőmagvak és burgonyafélék a fent elősorolt telepek igazgatóinál közvetlenül rendelendők meg. A megrendelések megérkezésüknek sorrendje szerint a készlethez képest teljesítetnek. Zsák és csomagolásért külön költség számítatik fel, mely ép úgy, mint a szállítási költség, szintén a megrendelőt terheli. Az elősoroltakon kívül még rendelkezésre álló vetőmag-készletek és burgonyafélék pótlólag fognak közöltetni.

\* \* \*

— A z i t a t á s i d e j e. Sok és talán a legtöbb gazdaságban az a szokás, hogy az etetést szénán kezdik, annak elfogyasztása után a jászolt kitisztítják, az állatokat megitatják és erre erőtakarmányt adnak neki s hogy végre még szalmát is etetnek velők. Kérdés, hogy ez-e az itatásnak ideje. Ugy látszik, hogy magok az állatok nemmel felelnek erre a kérdésre. Oly istállóban, melyek úgy vannak berendezve, hogy az állatok bármikor olthatják szomjukat, erre vonatkozólag igen érdekes tapasztalatokat lehet tenni. A kielői kísérleti állomáson, melynek tehenistállója így van berendezve, ugyanaz a takarmányozási rendszer áll fenn; kétszer napjában kapnak a tehenek előbb szénát, aztán erőtakarmányt, végre szalmát. És itt azt tapasztalták, hogy a tehenek csak akkor isznak, miután már a répát is megették és soha előbb és pedig akkor sem hirtelen, hanem megszakításokkal és pedig sokszor valamennyien egyszerre, úgy, hogy az edényekbe alig bir annyi víz folyni, hogy az edények megteljenek, s ilyenkor szürcsölést lehet hallani, mi annak a jele, hogy az állatok csakugyan szomjasok. Később is a szalmaevésnél odafut egy-egy tehén a vizeztetőhöz, de általános ivás végett csak is az erőtakarmány, a répa elfogyasztása után keresi fel a medenczét. Nem intés ez az állatok részéről, hogy a víz nem a széna, hanem az erőtakarmány után esik jól nekik? (Sz. B. G. L.)

## Üzleti szemle.

### Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár mart. 12-én. Összes felhajtás 3840 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 36 db. bika, 817 db ökör, 350 db vágó tehén, 135 db. fejős tehén, 6 db. bival, 610 db. borju, 1886 db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 100—190 frt, ökör páronként 180—350 frt, vágó tehén páronként 160—240 frt, fejős tehén darabonként 90—190 frt, bival páronként 140—225 frt, borju darabonként 8—25 frt, bárány páronként 3—7 forint juh páronként — — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 47—50 frt, borjuhús 50—60 frt, bivalhús 44—46 frt.

Pozsonyi marhavásár mart. 16-án Összes felhajtás 1552 darab, és pedig 1153 darab magyar, — darab

lengyel és 369 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—63½ frt, lengyel — frt, német 60—64 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Bécsi marhavásár mart. 16-án. Összes felhajtás 1918 drb és pedig 794 drb. magyar, 558 drb. lengyel és 566 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—63 frt, lengyel 50—60 frt, német 50—62 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár mártius 13-án. (Az első magyar sertésbizalmi és kölcsönelőező részvénytársaság jelenléte.) Az e heti sertés üzlet gyöngén tartott árak mellett csendes volt.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—320 kgr. nehéz 45—46½ krral, 180—240 kgr. nehezek 45—46 kr. Öreg 300 kgr. túli nehéz 43—44 kr, vidéki sertés — — kr. Transitóban: szerbiai 44—45 kr., románia 43—44 kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 9805 darab, összes elhajtás 6644 drb.

Bécsi sertésvásár mart. 10-én. Összes felhajtás 7000 drb. és pedig 1454 drb. nehéz, 1985 drb. középnehéz és 3561 drb. süldő. Árak 100 kilonként: nehéz 40—41 frt, középnehéz 38—39 frt, süldő 32—38 frt; szalonna és zsír 45—50 frt.

**Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.**

## Hirdetések.

### Eladó répamag.

#### Oberndorfi takarmányrépamag

metermázsánként 36 forintért, kilonként 40 krajczárért kapható.

Szabó József,

Szász-Fenes.

(1—3.) (9.)

### magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(11—52.) (3.) e. ügyvezető.

Kiváratra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

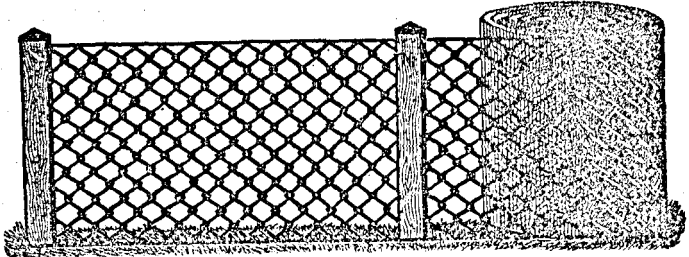
Üzlet nagyobqítás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékek kútak s berendezésére.

(11-29) Tetemesen szállított gyári árak mellett. (1)

### Gép-sodrony-fonatok.

Vas vagy horgonyazott vashuzalból, oszlopokkal vagy a nélkül kertek, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági telepek, ménesek stb. bekerítéséhez, továbbá ablak és üvegtető rostélyzatok stb.-hez készíttetnek



**KOLLERICH PÁL és FIA**

(6.) es. és kir. udvari szállítók (4-16.)

első magyar sodronyszövet, fonat és szitaáru gyárában  
BUDAPESTEN, IV. ker. Ferencz-József-rakpart 21. szám.

Árjegyzék és mintalapokkal, valamint a felállíttatni kívánt kerítés méreteinek megjelölésénél pontos költségjegyzékkel készségesen szolgálunk.

## PIACZI ÁRAK.

| A h e l y e        | n a p j a | Gabona<br>mérték | k r a j c z á r o k b a n |               |       |      |     |               |                   |             |                                    |                         |   |       |   |
|--------------------|-----------|------------------|---------------------------|---------------|-------|------|-----|---------------|-------------------|-------------|------------------------------------|-------------------------|---|-------|---|
|                    |           |                  | tiszta<br>buza            | elegy<br>buza | rozsa | árpa | zab | örök-<br>buza | 100 kilo<br>széna | szal-<br>ma | 1 köb-<br>m <sup>3</sup><br>tuzila | 1 kilo<br>marha-<br>hús |   |       |   |
| Bécs               | március   | 14               | metermázsza               | 903           | —     | 813  | 835 | 740           | 675               | —           | —                                  | —                       | — | —     | — |
| Budapest           | március   | 14               | "                         | 827           | —     | 735  | 770 | 698           | 585               | —           | —                                  | —                       | — | —     | — |
| Balászfalva        | február   | 19               | hektoliter                | 525           | 450   | 400  | —   | 225           | 375               | 300         | —                                  | 280                     | — | 40    |   |
| Brassó             | március   | 13               | "                         | 600           | 400   | 380  | 380 | 240           | 320               | 337         | 175                                | 245                     | — | 44    |   |
| Deés               | március   | 10               | "                         | 720           | 620   | 520  | 500 | 440           | 480               | 680         | 240                                | 320                     | — | 36    |   |
| Gyula-Fehérvár     | március   | 14               | "                         | 550           | 450   | 425  | —   | 275           | 400               | 350         | 135                                | 260                     | — | 46    |   |
| Kézdi-Vásárhely    | március   | 12               | "                         | 520           | 450   | 400  | 400 | 230           | 460               | 400         | 100                                | 300                     | — | 40    |   |
| Kolozsvár          | március   | 12               | "                         | 560           | —     | 408  | —   | 238           | 395               | 450         | 230                                | 300                     | — | 48    |   |
| Maros-Vásárhely    | február   | 26               | melemázsza                | 690           | 625   | 520  | —   | 480           | 500               | 300         | 120                                | 300                     | — | 42    |   |
| Nagy-Szeben        | március   | 13               | hektoliter                | 560           | 440   | 370  | 460 | 230           | 380               | 200         | 140                                | 325                     | — | 44-46 |   |
| Nagy-Várad         | március   | 10               | "                         | 550           | 412   | 390  | 356 | 246           | 400               | 300         | 150                                | 380                     | — | 48    |   |
| Sepsi-Szent-György | március   | 16               | "                         | 600           | 550   | 400  | 350 | 220           | 340               | 300         | 110                                | 175                     | — | 40    |   |
| Szász-Régen        | március   | 12               | "                         | 520           | 387   | 382  | 350 | 220           | 412               | 320         | 200                                | 240                     | — | 40    |   |
| Torda              | március   | 14               | "                         | 550           | 375   | 375  | 400 | 250           | 375               | 300         | 15                                 | 250                     | — | 40    |   |